

LOKAL UTVECKLING, JÄRLE BYALAG NOV 2006

Inledning

Som underlag för och förslag till programinnehåll, för att ingå i länets landbygdsprogram eller inom ett eventuellt bildat LEADER – område, så har byalagsstyrelsen genom undertecknad sammanställt tidigare ställningstaganden planer och underlag till ett nu aktualiserat förslag för landsbygdens utveckling.

Tidigare planering

Byalagets framtidsplaner har tidigare diskuterats och dokumenterats i bygdeutvecklingsplanen från 1998. Där anger vi att som övergripande mål vill Järle byalag verka för att:

-Järle by och landsbygd skall, med tryggt boende i bra social gemenskap, med närhet till arbetstillfällen, med god omsorg, service och närmiljö, vara den attraktiva och levande bygd med hög livskvalité som man vill bo och verka i.

Som övergripande struktur vill byalaget prioritera insatser inom följande områden (1998 års version uppdaterad okt 2006):

<i>Demokrati</i>	<i>Boende</i>	<i>Service</i>	<i>Sysselsättning</i>	<i>Miljö</i>
Fördjupat inflytande Mobilisering Ökad samverkan Utvecklingsplan upprättas Medverkan i planarbete Medborgarråd (brukarråd) Information lättillgänglig Utbildningsinsatser IT utvecklas som stöd	Förgrenad samhällsstruktur Planberedskap Positiv syn på exploatering Lokala lösningar Hyresalternativ för äldre och ungdomar Bra vägar och kollektivtrafik Tillgänglig och säker trafik Egen postadress	Skola, dagis, fritids nära boendet med resurser Bra rimliga skolskjutsar Skolan som resurs för bygden och utvecklingen Äldreomsorg hemma Ungdoms- och fritidsaktiviteter Bygdegård med flexibel funktion Utbyggt bredband	Näringslivet utvecklas med lokal produktion Lokal samhällsomsorg med lokal personal Lokalupphandling Nyttja IT för utbildning, marknadsföring och företagssamverkan Utveckla turismen Hantverkshus Lokal ekonomisk analys för ökad kunskap	Kultur och naturvård i samklang med jord- och skogsbruk Värna om den fysiska miljön som resurs Hållbar utveckling av verksamhet i närmiljön Hushållning och kretslopp integreras i planeringen Bevakning och info om förändrade verksamheter.

Varför lokal utveckling?

Att utgå ifrån lokalsamhället innebär att dels ha ett helhetsperspektiv och dels ett underifrånperspektiv. Att inse betydelsen samt beakta konsekvenserna av det lokala samspelet mellan människor, aktörer, strukturer, processer, idéer och kulturer för att i någon mening få en uppfattning om helheten. Det är den lokala mixen av dessa faktorer som i längden är avgörande för den långsiktiga utvecklingen.

I ett lokalt utvecklingsarbete hänger företagandets framtid alltid samman med de förutsättningar som ges i lokalsamhället, t.ex. situationen på den lokala arbetsmarknaden, företagsklimatet, tillgången på fastigheter/lokaliteter, underleverantörer och den lokala servicenäringen. Listan kan göras lång. Även begreppet kompetens kan utifrån lokalsamhällets synvinkel innefatta långt mer än enbart yrkesrelaterade förmågor. Det lokala perspektivet startar alltid i det lokala sammanhang där människor lever, verkar och bor. Utgår vi från denna helhet blir det uppenbart att det finns ett ömsesidigt beroende mellan aktörer och strukturer över alla

gränssnitt (sektorsgränser, ideologiska, etniska och kulturella gränser, kommungränser etc.).

Av erfarenhet vet vi att de lokala motorerna har stor betydelse för den lokala utvecklingen. En ”motor” är de sammanhang och de grupper/eldsjälar som med kunskap och engagemang, aktivt arbetar för att byn, bostadsområdet eller stadsdelen ska utvecklas i sin helhet. Lika stor betydelse har de lokala mötesplatserna och nätverken. Det är vanligtvis i dessa sammanhang och genom dessa nätverk som de lokala motorerna verkar. Finns motorer och mötesplatser skapas i regel en vi-anda och en stolthet som kan utgöra grunden för ett långsiktigt utvecklingsarbete.

Fortlöpande framtidsplanering i resp bygd genom bygdeutvecklingsplaner skall stödjas och stimuleras. Utbildningsinsatser i form av studiecirkelar, seminarier behövs också, liksom temamöten, kulturarrangemang mm för att stärka den lokala identiteten och den sociala samhörigheten inom ansvarsområdet.

På den lokala nivån är bygdegrupperna en resurs att ta vara på för kommunerna. Med rätt stimulans kan mycket positivt uträttas för landsbygdsutvecklingen. Inte minst då i form av utbildning och kompetenshöjning. Det gäller både kommunfolk som gräsrötter. Stora övergripande frågor som miljö, demokrati och sysselsättning måste brytas ned och ges en lokal betydelse och innebörd.

Åtgärder

Turismen är en stor potentialen för sysselsättning. Där finns också möjligheter i Järle med omgivningarna. Veteranjärnvägen och stationen är stommen kompletterat med naturupplevelser, vandringar, aktiviteter, lokala produkter och tjänster från bygden. Detta har vi sett som den för sysselsättning viktigaste åtgärden, varför ett särskilt **PM** i ämnet bifogas tillsammans med en planskiss.

Byalaget ingår med flera i stiftelsen NJOV, vars syfte är att bevara och levandegöra järnvägen mellan Ervalla – Järle - Nora). Byalaget har ansvaret för Järle station och bedriver **turistverksamhet** genom café, visningar, marknader, hantverksförsäljning mm.

JB ansvarar även för ungdomars **feriepraktik**. JB vill utveckla turismen och möjligheterna till arbetstillfällen i samråd med stiftelsen, lokala företagare och enskilda. T.ex kan beställningsuppgiften ökas, genom att utveckla och marknadsföra turistaktiviteter, bl.a via nätet.

JB har initsierat och utvecklat ”**Äventyrsleder** i Skärmarbodabergen” i samverkan med markägare och fritidsorganisationer. Detta som en del i ökade insatser för besöksturism som komplement till museijärnvägen.

Andra turistidéer är den **upplevelse turism** som blir allt populärare. T.ex. kunde området runt fornborgen göras mer tillgängligt för ”livespel”, rollspel i de fria. Ett växande intresse för historiska skeenden finns, speciellt hos unga.

Ytterligare insatser för Järlebygden som besöksplats till nytta för näringsliv och sysselsättning planeras. En utveckling av **lokal ekonomi** och lokal upphandling stärker bygden för boende och verksamhet.

Den existerande hantverkskunnande som finns i byn och dess närhet måste kunna lyftas fram tydligare. Vårt **samarbete** i Hantverkermagasinet sommartid är ett bra exempel. Att samverka med flera producenter i nätverk är viktigt. Samverkan lokala produkter, produktion, försäljning, utbud, leveranser. Arrangera mässa.

Lokalt producerade varor är en stor tillgång värd att marknadsföra tydligt. Miljö och kretsloppstänkande slår mer och mer igenom samhället. Där kan vi säkert hjälpa till på olika sätt.

Ett **allaktivitetshus** med lokaler bör finnas i varje by. Många aktiviteter kan samlas, kanske kooperativa, såsom exempelvis, samlingslokal, handel, samordnad service, ungdomsgård, kulturevenemang, m.fl. funktioner.

Att producera egna **hemsidor** finns på nätet, med allt vad bygden erbjuder, är en åtgärd med många pluseffekter. En kombination med en IT satsning med företagarna i bygden vore en idé med kompetensutveckling inom data, marknadsföring och produktion.

En utvecklad **kollektivtrafik** med bättre/kortare skolskjutsar och bättre samordning med länsbussarna förordas, För de unga är detta speciellt viktigt åren innan de bildar eget, och ger dessutom positiva signaler att det går att bo utanför staden.

Bostadsutbyggnad i byarna är en mycket viktig framtidssatsning. Att upprätta utvecklingsplaner och därigenom medverka i planarbetet är både ur demokratiskäl som att skapa framtidstro och lite "go" i bygden mycket viktiga. Exempelvis kan områdesbestämmelser upprättas som medger en kompletterande bebyggelse på flera ställen i byn. Idéer om mindre parhus för uthyrning till äldre, ensamstående eller unga har också diskuterats.

Vägarna och då speciellt det finmaskiga vägnätet har idag svårt med ekonomin speciellt vid investeringsbehov. Där behövs ett bra stöd för det är ofta kostbara åtgärder som behövs.

Skolan är nog den viktigaste motorn i landsbygden och skall så långt det är möjligt vara det naturliga centrumet i bygden. Alla ansträngningar för detta skall kunna stöttas.

Ungdomarna är naturligtvis viktiga för landsbygden. Att vara lyhörda och fånga upp stämningar samt samordnat och prioriterat arrangera och agera ihop med ungdomarna är en absolut nödvändighet nu och i framtiden. Vi måste gemensamt verka inom många olika områden, från arbetstillfällen sommartid till fritidsaktiviteter och sociala omsorger. Den egna möjligheten att påverka och styra verksamheten skall vara stor. Att pröva och testa idéer är viktigt att få möjlighet till.

För olika **fritidsaktiviteter** gäller att en starkt kommunalt engagemang finns. Föreningar och lokala grupper med olika verksamhetsambitioner kan genom detta stöd, speciellt för barn och ungdomar vara det helt avgörande. En väl fungerande verksamhet är oerhört viktig för lokalsamhället och hur både unga och äldre upplever attityder och möjligheter med att leva och verka på landsbygden. Kan man sprida aktiviteter både geografiskt och över tiden så vinnns mycket. Samordning, marknadsföring, gemensamma aktiviteter, tillgängliga lokaler kan utvecklas ytterligare.

Bredbandsteckningen är numera bättre än mobiltäckningen, vilken då måste förbättras för att underlätta dalig kommunikation. De delar av landsbygden som ännu saknar fullgott bredband bör snarast kopplas in på nätet. Sen kunde man också önska att konkurrenssituationen kunde förbättras med fler aktörer.

Utbildning och kompetenshöjning behövs och kan göras gemensamt med flera olika grupper. Ex vis med kommunens folk som i konkreta frågor möter medborgarna för ömsesidigt utbyte.

Ekonomiska morötter av typ **"bygdepeng"** stimulerar engagemang och demokrati. Speciellt om detta kopplas till utvecklingsplanering som inkluderar utbildning och rådgivning för att möjliggöra lokala utvecklingsstrategier.

Andra idéer av ekonomisk karaktär är att stimulera och strukturera samverkan och engagemang genom avtal och uppdrag för lokala grupper att ta ansvar för gemensamma lokala verksamheter. Den sociala ekonomin som därmed då ges möjlighet att utvecklas, som också är en stor potentiell möjlighet för arbete och tillväxt i lokalsamhället.

Järle Byalag 2006-10-31

Lasse Carlsson
070-5344949

BILAGA TURISM

(Från 1997, en del är gjort men det mesta återstår)

PM angående utveckling av JÄRLE turism

Järle Byalag vill självklart vara delaktig part i samspelet att utveckla järnvägs och museianläggningarna i Nora-Järle området. Vår bas är naturligtvis stationen i Järle, men vi anser att den samlade effekten av områdets resurser ger ett större utbyte för helheten. Därför sträcker sig våra idéer och funderingar något utanför Järle by.

Något ostrukturerat så har vi punktat följande:

- Betr. stationsområdet hänvisas till "PM betr. beredskapsarbeten vid Järle stn" dat 921130. Där redovisas åtgärder för byggnad och tomt. Under 1995 utfördes omfattande åtgärder för trädgården.

- För att bäst tillvarata kreativitet och resurser i vårt område bör en samordningsgrupp bildas. Denna grupp skall ha ett reellt ansvar för att driva planering och genomförande av ingående delar och funktioner inom ett samlat verksamhetsområde. Målet skall vara att på ett professionellt sätt utveckla anläggningar och aktiviteter för turism.

- Rastplatsen vid Skärmarboda utbyggs och utvecklas till "Bergslagsporten" med service, information mm.

Ett samarbete mellan bergslagskommunerna och näringslivet ev med EU pengar vore en önskvärd satsning.

- Passage av Rv 60 vid Skärmarboda och rastplatsen i form av en "koport".

- Bergslagsleden ges alternativ sträckning mellan Mogetorp och Hammarby längs Järleån.

Möjliggör rundturer.

- Ny bro (enkel hängbro) över ån vid Järleborg.

- Promenad och strövstigar i och kring byn och längs Järleån

- Ny vandringsled i område kring "Galten", anknyts till Bergslagsleden.

- Rastställen och utsiktspunkter på strategiska platser med skyltning och info.

- Kanoting på ån med nödvändig service.

- Veteranbusstransport Järle-Hammarby.

- Båtled Hammarby-Nora via Alntorps ö.

- Ridcenter med ridstigar Järle-Pershyttan.

- Bygdegård av flexibel typ med försäljning, utställning, aktiviteter o dyl. Även konferenser, möten, servering för grupper eller enskilt ska vara möjligt. Uthyrning och beställningsverksamhet. Övernattningsmöjligheter.

- Paketarrangemang och riktade aktiviteter där kombinationer av ovanstående erbjuds.

- Upplevelseturism med utbud för livespel, kultur, historiska skeenden.

- Målpunkter utvecklas beträffande upplevelser och service. Huvudmålet, Nora profileras i marknadsföringen.

- Anordnas ett Järle Torvmuseum.

- Järle Bruksmuseum är flyttat till Born, samarbete erf men helst en återflytt till Järle.

- Turistguteri i genuin traditionell hyttmiljö, kanske i Hammarby

Till detta PM finns en enkel kartskiss.

Järle nov 1987, rev jan 1997

